GAZETA LWOWSKA.

We Czwartek **Nro. 96.** 25. Czerwca 1818.

Wiadomości zagraniczne.

Zjednoczone Stany Ameryki północney.

Gazety Amerykańskie zawieraią kopiię proiektu do prawa drukowanego, który zapewne podany będzie Kongressowi na naybliższem posiedzeniu. Celem tego prawa iest oznaczenie opieki, którey doznawać maią nieszczęśliwi emigranci Europeyscy, znani pod nazwiskiem Redemptioners. Mnóstwo takich osób czeka rozstrzygnienia losu swoiego na pokładach okrętów Bremskich, Hamburskich i Amszterdamskich, gdzie po wystawieniu ile możności nieszczęśliwego położenia ich, za ucierpiane w ciągu żeglugi swoiey zniewagi i dowolne dręczenia spodziewać się maią nagrody i zadosyć uczynienia.

S. Domingo.

Henryk Król Haytycki, ogłosił wyrok, w skutku którego każdy Europeyczyk czyli człowiek biały mieszkaiący rok i dzień ieden w Hayti, i maiący żonę murzynkę, dostąpi tem samem prawa Obywatelstwa. Europeyczykowie czyli ludzie biali, ieżeli się pożenili z murzykami w innych Kraiach, a sprowadzą się do Hayti, nie tylko że natychmiast nabędą prawa Obywatelstwa, ale nawet powrócone im będą koszta podróży.

Gazeta wychodząca w Port-au-Prince z dnia 12. Kwietnia, zawiera odezwę Jenerała Boyera, który przez Senat obrany został Następcą Pethiona i Prezydentem Rzeczypospolitey. Między innemi zawiera ta odezwa co następuie: „Hayti, iest dziełem rąk Waszych, owocem Waszey odwagi, ów to Kray, gdzie wolność i prawa obywatelskie pannią w naywyższym stopniu doskonałości. Mieliżbyśmy się zrzekać tych nieocenionych korzyści? i dać się ugiąć przeciwnościom? Owszem, niechay powiększaią odwagę naszą. Obywatele! stańmy w około drzewa wolności, gdzie spoczywaią popioły Nayiaśnieyszego Naczelnika naszego. Imię iego, Święte imię Rzeczypospolitey, niechay będzie naszem hasłem; straszmy nieprzyiacioł naszych stałą imponuiącą postawą, i bądźcie, kiedy tak bydź musi, Narodem złożonym z samych bohaterów. Doświadczenie sprawdziło, iakiego rodzaiu iest siła nasza; iesteśmy niezwyciężonymi, gdy takimi bydź chcemy. Niechay nas iedność łączy, a nie będzie nic w stanie wstrzymania biegu szczęśliwości naszey."

Taż sama gazeta umieściła adres kupców zagranicznych osiadłych w Port-au-Prince, do Prezydenta i iego Małżonki, tudzież rozkaz dzienny nowego Prezydenta pod d. 2. Kwietnia tey treści, że sprawy publiczne maią iśdź iak dotąd swoim trybem zwyczaynym.

Według listów prywatnych obiał Boyer Prezydencyę bez naymnieyszey trudności, i zdaie się, że mieszkańcy kontenci są z iego zarządów.

Indye Wschodnie.

Według kalendarza Stanu Kompanii Wschodnio Indyyskiey z roku 1816, utrzymuie jeneralna Guberniia tameczna dwunastu Ajentów w portach Angielskich, za granicą zaś dziewięciu, a mianowicie w Halebie, w Bassorze, Kahirze, Kapsztadzie, na wyspie Malcie, w Rio-Janeiro, w Wiedniu, i t. d. Woysko Bengalskie ma liczny Sztab jeneralny, 11 Jenerałów-Poruczników, 30 Jenerałów-Majorów, 26 Pułkowników, i 67 Podpułkowników. Jazda składa się z 8miu pułków Seapojanów (kraiowców) pod rozkazami iednego Jenerała-Porucznika i trzech Jenerałów-Majorów; piechota zaś z 30 pułków kraiowców, i z iednego pułku Europeyskiego. Do tego liczy się pułk artylleryi, korpus inżyniierów, korpus inwalidów, i korpus kadetów, tudzież znakomite grono lekarzy. — Marynarka pod zarządem Departamentu marynarki, składa się z 14stu okrętów różney wielkości. — Woysko Gubernii Madraseńskiey liczy procz Sztabu jeneralnego 12 Jenerałów-Poruczników, 19 Jenerałów-Majorów, 8 pułków iazdy kraiowey, 24 pułków piechoty kraiowey, pułk piechoty Europeyskiey, 2 bateryę artylleryi, korpus inżyniierów, i korpus kadetów i inwalidów. — W Gubernii Bombayskiey składa się woysko z Sztabu jeneralnego, z 6 Jenerałów-Poruczników, z 9 Jenerałów-Majorów, z 7 Pułkowników i z 52 Podpułkowników, tudzież z pułku piechoty Europeyskiey, z 9 pułków piechoty kraiowey, z bataliionu mary-

)(

narki, z batalionu artylleryi, z korpusu inżyniierów, z korpusu inwalidów, i z korpusu kadetów. Marynarka ma 16 brygów, szonerów, i t. d. — Pułkownik przy pułku Europeyskim pobiera 1150 — przy artylleryi 2050 — przy inżyniierach 2906 — przy iaździe kraiowey 1467 — a przy piechocie kraiowey 1250 funtów szterlingów; przy woysku więc kraiowem pobieraią więcey aniżeli przy woysku Europeyskiem. Są to atoli po naywiększey części samiż Europeyczykowie, i zapewne dla tego lepiey płatni, ponieważ służba przy woysku kraiowem nie tak iest poważana, iak przy pułkach Europeyskich; luboć woysko kraiowe co do karności nie iest podleyszem od Europeyskiego, co zaś do liczności, właściwą siłę potęgi Angielskiey w Indyach wschodnich stanowi. — Od roku 1804 utworzono Bengalską kassę dla wdów, a od roku 1806, kassę dla wdów woyskowych.

Wielka Brytaniia.

Gazeta Londyńska Kuryer donosi, że d. 4. Maia podpisany został w Hadze traktat między W. Brytaniią a Niderlandami, względem zniesienia handlu niewolnikami. Król Niderlandzki przyrzeka, że Poddanym swoim zakaże zupełnie, aby w przeciągu ośmiu miesięcy, a ieżeli bydź może ieszcze po krótszym czasie, nie prowadzili więcey handlu niewolnikami, przytem nadaie się wzaiemne prawo okrętom woiennym obu Mocarstw, aby przeglądały okręty kupieckie drugiego Mocarstwa, podeyrzane o kupczenie niewolnikami. Wszakże to prawo przeglądania, nie może wykonywanem bydź ani na morzu środziemnem, ani na żadnem morzu Europeyskiem.

Dnia 28. Maia dawał klub Pitta zwyczayną ucztę roczną. (Dzień 28. Maia był dniem urodzin Pitta). Było na tey uczcie przeszło sto osób, a między temi naywięcey Członków gabinetowych. Lord Lascelles przewodniczył; lecz nie było tam Lorda Castlereagha i P. Canninga. Wiadomo, że ci obadwa Ministrowie odłączyli się iuż od lat kilku od klubu Pitta dla tego, że broni emancypacyi katolików; wszelako przy każdem Zgromadzeniu wbrew zasadom zmarłego Pitta, wypełnia klub toasty: Niech żyie przewaga Protestantow! (*protestant ascendancy*).

Parlament miał się rozwiązać dnia 9go Czerwca.

Francya.

Niedawno wytoczyć się miała przed Sąd Paryzki Policyi poprawczey sprawa PP. Chevaliera, Reynauda i Davida, pisarzów czyli wydawcow pisma: Biblioteque historique, (Biblioteka historyczna) którego ostatni poszyt skonfiskowany.

Dnia 28. Maia rozpoczęto przeciwko PP. Dunoyer i Comte proces w Sądzie Policyi poprawczey w Rennes. P. Comtego nie mogą ieszcze dostać.

Wyszedł niedawno statystyczny wykaz Francyi, według którego Paryż liczy 715,000 mieszkańców; Lugdun 115,000, Marsyliia 96,000, Bordeaux 91,000, Rouen 87,000; Nantes 77,000; Lille 55,000; Tuluza 50,000; Sztrasburg 49,000; Orlean 42,000; Metz 41,000; Amiens 40,000; Nimes 39,000.

Dziesięć uprzywileiowanych domów gry w Paryżu, przynoszą począwszy od d. 1. Stycznia 1813 4,540,000 frankow dochodu rocznego przez puszczanie onychże w dzierżawę. Na grę Roulettes składaią co dzień po 259,200 frankow, przeto rocznie 94,608,000 frank. na grę Trente un, co dzień po 633,600 frank. rocznie 231,264,000 frank. W tych przeto dziesięciu domach, sypią codziennie na stoliki blisko miliion franków, co do roku wynosi 325 miliionów, nie rachuiąc do tego tych znacznych Summ, które wygrywane lub przegrywane bywaią na posiedzeniach prywatnych.

Od ukończenia posiedzeń Izb obu wiele znowu mowiono o powrócie iedney części owych Francuzów, którzy znani są pod nazwiskiem proskrybowanych, to iest; tak tych, którzy obięci są drugiem rozporządzeniem Królewskiem z d. 24. Lipca 1815., iako też i tych, którzy prawem z miesiąca Stycznia 1816 wygnanymi zostali za to, że w roku 1793, iako Członki Zgromadzenia narodowego, głosowali na śmierć Ludwika XVI., a w r. 1815 podpisali akt dodatkowy Bonapartego. Wiadomo że Rząd pozwolił iuż kilku osobóm obwinionym co do obu kategoryy, powrócić do Francyi; wszakże w nadawaniu tey wolności iest bardzo ostrożny. Wiele z prośb takowych odroczono na czas poźnieyszy. Owi wygnancy, którym się zdawało pożyteczną bydź rzeczą użyć Paryzkich pisarzy pism ulotnych, aby się za nimi wstawili do Publiczności, użyli właśnie środka nienaypewnieyszego do osiągnienia celu. Drudzy zaś co nie szukali żadnego wstawienia się, i tylko się prosto udali do Rządu, maią więcey nadziei; i uważano, że ci, co od owego czasu popowracali, odebrali pozwolenie na prośby, które wprost do Rządu podawali. P. Bignon uderzył naypierwszy w tę stronę przy Prawodawstwie, lecz nie zrobił tem wielkiego szczę-

ścia. Daleko pomyślnieyszy skutek wziął proiekt Saubinera na ostatniem posiedzeniu Izby Deputowanych. Nie żądał ón wyraźnie powołania do powrotu, ale chciał tylko, aby wygnańcy uważani byli także i za granicą iako Francuzi, i aby doznawali opieki od dyplomatycznych Ajentów Francuzkich; przecież głos znaczney większości Narodu przedstawiał ón iako życzenie publiczne, nie żądaiąc, aby się w to mieszały Izby. Zapewniaią że udzielać będą cząstkowo owe pozwolenia, i że się tyczeć maią proskrybowanych klass obu powyżey wzmiankowanych.

Dnia 10. Kwietnia odprawiał się na wyspie Malcie pogrzeb zmarłego tamże przed toma laty Hrabiego Beaujolois, naymłodszego brata Xiążęcia Orleans. Zwłoki złożono nayuroczyściey w kaplicy S. Pawła przy kościele S. Jana. Nabożeństwo żałobne odprawiał Arcybiskup. Między orszakiem pogrzebowym znaydowali się: Gubernator Angielski, Naczelny Dowodca Angielskiey siły zbroyney na morzu środziemnem, Ces. Austryacki Marszałek-Porucznik polny, Baron Koller, i kilkunastu Officerów Austryackich.

Zarodowe kompanije legiionów departamentowych, przeznaczone do przyymowania młodych Francuzów, prawem o zaciągach do woyska powołanych, krzątaią się teraz po całey Francyi, ciągnąc do miast owych, w których zakłady legiionowe swe stanowiska maią.

Przed sześciu tygodniami, sześciu żołnierzy od gwardyi Królewskiey dopuściło się różnych zdrożności, opieraiąc się pałaszem patrolowi Paryzkiey gwardyi narodowey, która ich aresztować chciała, gdzie ieden gwardysta narodowy a mianowicie winiarz Hadingue cięszko ranionym został w głowę. Po wyzdrowieniu iego, stawiono ich dnia 1. Czerwca przed Sąd woienny, który sprawcę ranienia Hadinguego, nazwiskiem Contanta, na lat 10, resztę zaś na lat 5, do więzienia skazał.

Rossya, Polska i Prusy.

Gazety Warszawskie umieściły konwencyę kartelową, między N. Cesarzem Wszech Rossyy, i Królem Polskim, a N. Królem Pruskim, zawartą w Berlinie dnia 13/25. Maia, a zatwierdzoną dnia 8. Sierpnia 1816, którey treść iest następuiąca: 1.) Zaręcza się wzaiemne wydawanie zbiegów od woyska i od milicyi wraz z końmi, rynsztunkiem, mundurem i inneni ruchomościami, wyiąwszy same tylko osoby zrodzone w Państwie do którego zbiegły. 2.) To rozporządzenie rozciąga się do osób zbiegłych w ciągu trwania dawnego kartelu aż do czasu zamiany kartelu ninieyszego, zastrzegaiąc amnestyę dla kraiowców powracaiących do siedlisk swoich. 3.) Osoby pochodzące z byłego Xięztwa Warszawskiego wydadź się maią woysku tego Mocarstwa, w którego granicach podług traktatu z dnia 21go Kwietnia (3. Maia) mieysce ich urodzenia iest położone; wolno im atoli zostać się w służbie woyskowey tego albo owego Mocarstwa bez narażenia się na iakowe prześladowanie. 4.) Poddani różnorządowi przy woysku służący maią 8 lat czasu do obrania sobie innego Monarchy. 5.) Osoby, które przed swoią ucieczką ze służby iedney z umaiaiących się Stron, iuż dawniey z woysk obcego Monarchy i Rządu zbiegły, zwrócone będą woysku, które na ostatku opuściły. 6.) Władze cywilne i woyskowe iednego Mocarstwa przytrzymawszy iakowymkolwiekbądź sposobem zbiega od woyska drugiego Mocarstwa umawiaiącego się, wydadzą go nawet bez wezwania. 7.) Zbieg, który uszedł baczności Władz Kraiu, do którego się schronił, będzie na wezwanie ze strony Władz Państwa, z którego uszedł, śledzonym, i w razie schwytania wydanym; takowe atoli wezwanie powinno nastąpić w przeciągu lat dwóch, inaczey ustaie obowiązek wydania zbiega. 8.) Oznaczaią się Władze cywilne i woyskowe, do wzaiemnego oddawania i odbierania zbiegów woyskowych. 9.) Wątpliwość o rzetelności zdarzenia wyrażonego w wezwaniu o zwrócenie zbiega, nie zasłania od zwrotu onegoż; wyiąwszy gdyby zbieg twierdził, że należy do Kraiu, w którym się schronił; naówczas należy spisać wywod słowny, i przesłać takowy do Władzy Rządu, której się rzecz tycze. 10.) Władze cywilne i woyskowe nie przepuszczą przez obwody swoie żadnego woyskowego, nie maiącego potrzebnego paszportu lub uwolnienia od służby woyskowey. 11.) Zastrzega się unikanie wszelkiego gwałcenia granic, lub zaciągania do służby zbiegów i Poddanych drugiey strony, ustanowiaiąc wraz sposób postępowania w razie uchybienia. 12.) Przepisuie się sposób wynagradzania kosztów na utrzymanie zbiega, tudzież, że zbieg żadnych długów prawnie nie zaciąga, i że w 8 dni po aresztowaniu wydanym bydź powinien. 13.) Stanowią się nagrody za dostawienie lub doniesienie zbiegów. 14.) Zbieg, który popełniwszy iakową zbrodnię, schroni się do Kraiów drugiego Monarchy, wydanym będzie zaraz bez różnicy stanu, wyiąwszy gdyby był Poddanym Kraiu, do którego się schronił, w którym to przypadku Monarcha tegoż samego Kraiu ukarać go rozkaże; schwytany zaś w tym samym Kraiu gdzie zbrodnię popełnił, w tym samym także Kraiu dozna sprawiedli-

wości, choćby był Poddanym Państwa drugiego. 15.) Wyznaczaią się Władze, do których wezwania o wydanie takowych zbiegów zanosić, i sposób, iakim ich odstawienie uskutecznić należy; nie mniey 16.) koszta utrzymywania onychże. 17.) Niewolno ścigać samowładnie, winowayców za granicę drugiego Państwa. 18.) Zabrania się z obu stron przechowywanie zbiegów i winowayców, waruiąc wzaiemne uwiadomianie Władz o wymierzoney przeciw nim karze i zastrzegaiąc iey stosowność do przewinienia i okoliczności iego. 19.) Zabrania się nabywać od zbiegów koni, mundurów, i t. p. 20.) Zbieg, nie na mocy umowy ninieyszey wydany, lecz sam uciekaiący nazad do Kraiu z którego pierwey uszedł, nie ma iuż więcey wroconym bydź Kraiowi z którego zbiegł razem ostatnim. 21.) Jedno z Mocarstw umawiaiących się nie będzie wysyłać w Kraie drugiego włoczęgów lub kryminalistów, których samo z obwodu swego wypędza; wyiąwszy takich, którzy są rodem ztamtąd, lub tam ostatnie zamieszkanie swe mieli; z powodu zaś podobnego przeprowadzania nie liczą się żadne koszta. 22.) Umowa ta nie będzie mieć wstecznego działania; kryminaliści iednakże wydawanymi będą, chociażby zbrodnia i ucieczka dokonane były iescze przed dniem ustanowionym w artykule 1szym umowy ninieyszey, która zresztą załatwia i umarza wszystkie spory, które między Wysokiemi Stronami umawiaiącemi się z powodu dezercyi i zaciągania do służby woyskowey dotychczas zachodziły. 23.) Ninieysza umowa ważną iest na lat 12 — i będzie 24.) zaraz po zamianie ratyfikacyy w Państwach oboygu powszechnie ogłoszoną. 25.) Zamiana ta nastąpi w Berlinie, w przeciągu 6ciu tygodni lub prędzey. — Artykułami dodatkowemi podpisanemi w Berlinie dnia 24. Marca (5. Kwietnia), a ratyfikowanemi dnia 1. Maia 1817, modyfikuią się artykuły 11sty, 12sty i 14sty konwencyi kartelowey względem śledztwa o zgwałcenie granic, i kosztów utrzymywania zbiegów; a mianowicie: 1.) Każdy schwytany w Kraiu, którego terrytoryum zgwałcił, będzie oddany pod Sąd kraiowy nayblizszy, do którego śledzenie przestępstw woyskowych należy. 2.) Tenże Sąd uskuteczni śledztwo i prześle akta Jenerałowi naczelnemu dowodzącemu woyskiem, do którego przestępny należy, dla wydania wyroku podług praw kraiowych. Wyrok ten odesłany będzie Sądowi, który śledztwo wyprowadzał dla ogłoszenia go oskarżonemu; ten zaś stosownie do wyroku albo natychmiast uwolnionym, albo do Władzy nayblizszey drugiego Kraiu dla wykonania kary oddanym zostanie. 3.) Śledztwo ma bydź prowadzonem bez przerwy. 4.) Koszta utrzymywania zbiega rachuią się po 2 dobre grosze Pruskie, czyli po 15 groszy Polskich na dzień. 5.) Toż samo i koszta utrzymywania zbrodniarzy, których koszta uwięzienia 3 dobrych groszy Pruskich, czyli 22 1/2 groszy Polskich na dzień wynoszą.

Przyiechali do Lwowa od dnia 22go do 23go Czerwca.

W. Binard, z Rossyi. — JW. Bukowski Hrabia z Węgier. — W. Grucinski Dominik i W. Haczewski, z Rossyi. — W. Inez de Leon Kapitan Polski, z Tarnopola. — W. Morguliowa Ludwika, z Rossyi. — W. Prażmowski, z Rossyi. — W. Płocki, z Rossyi. — W. Spira, z Rossyi. — W. Sevassieur, z Rossyi. — W. Terczemko, z Rossyi.

Wyiechali ze Lwowa dnia 18go Czerwca.

JW. Harting C. K. Jenerał, do Wiednia. — JW. Jaworski Józef Hrabia, do Dawidowa. — W. Jelska, do Polski. — W. Jakubowski, do Lubaczowa — W. Jarzowski, do Sambora. — W. Koraulto były C. K. Porucznik, do Karlsbadu. — JW. Mniszek Hrabia, do Przemyśla. — W. Mochnacki, do Polski. — JW. Potocki Seweryn Hrabia, do Rossyi. JW. Pawłowski Hrabia, do Zółkwi. — JW. Starzyński Hrabia, do Przemyśla. — JW. Załuski Hrabia, do Sanoka. — W. Zaleski Wincenty, do Karlsbadu.

Dnia 19. i 20. Czerwca.

W. Czaykowski, do Zółkwi. — JW. Gołuchowski Hrabia, do Kołomei. — W. Gostkowski, do Sanoka. — JW. Humnicki Hrabia, do Przemyśla. — JW. Jaworski Hrabia, do Babic. — W. Karnicki Baron, do Przemyśla. — W. Kucharski, do Sambora. W. Kierowna Paulina, do Rossyi. — W. Krukowiecki, do Przemyśla. — JW. Kalinowski Hrabia, do Lubienia. — JW. Lewicka Hrabina, do Bonowa. — W. Paiączkowski, do Zółkwi. — JW. Stadnicka Hrabina, do Karlsbadu. — W. Urbański January, do Zółkwi. — W. Urbański Ignacy, do Sanoka. — W. Zagórski, do Tarnopola.

Dnia 21. do 24. Czerwca.

JW.IX Ankwicz Hrab. Prymas i Arcybiskup Lwowski, do Karlsbadu. — W. Dwernicki, do Hruszowa. — W. Denisko, do Karlsbadu. — W. Górski Marcin, do Rossyi. — W. Hadziewicz Baron, do Brzeżan. — W. Inez de Leon Kapitan Polski, do Polski. — W. Kraczyński, do Rossyi. — W. Komar Teofil, do Lubienia. — W. Kopystyński, do Sanoka. — JW. Komarnicki Hrabia, do Złoczowa. — W. Korytko, do Karlsbadu. — JW. Łoś Justyn Hrabia, do Wiednia. — W. Morawski Antoni, do Tarnopola. — W. Moszyński C. K. Rotmistrz, do Polski. — W. Niezabitowski, do Wiednia. — W. Popielewicz, do Rossyi. — JW. Potocka Kordula Hrabina, do Karlsbadu. — W. Perekładowski, do Tarnopola. — JW. Finkas C. K. Radca Rządów kraiowych, do Wiednia. — JW. Pruszyński Hrabia, do Złoczowa. — W. Roszczyc, do Zółkwi. — W. Szczepański, do Sambora. — W. Söldenhoffer Baron, do Dukli. — JW. Tarnowiecki Hrabia, do Karlsbadu — W. Truskulawski, do Sanoka. IP. Tretter kupiec, do Wiednia. — W. Zaleski, do Karlsbadu.